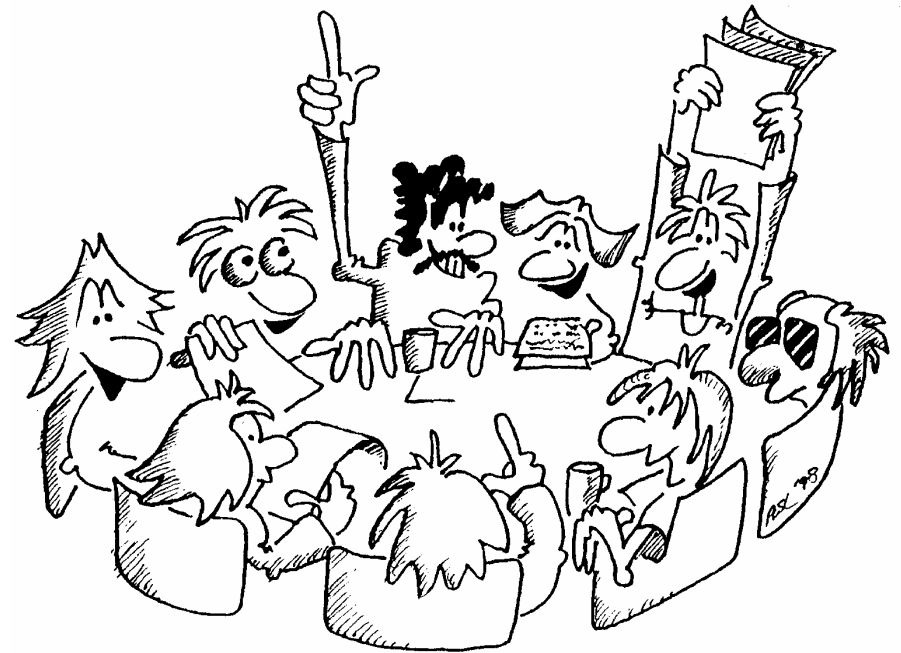

Elternratgeber *Spezial*

Polski – Polnisch

Działamy wspólnie

Behörde für Bildung und Sport

Spis treści

Wstęp.....	1
Hamburska Ustawa Szkolna (Das Hamburgerische Schulgesetz): Prawa i obowiązki rodziców.....	2
Nauka języka niemieckiego dla dzieci cudzoziemców	4
Często stawiane pytania.....	6
Gremia szkolne.....	12
Prawo rodziców do współdecydowania i współdziałania.....	14
Porady i pomoc.....	20
Impressum	24

Wstęp

Drodzy rodzice,

To wydanie poradnika dla rodziców „Elternratgeber spezial” informuje o Państwa prawach przy współdziałaniu i współtworzeniu życia szkoły oraz o Państwa obowiązkach w szkole. Niniejszy poradnik daje również wskazówki oraz wyjaśnia zadania klasowego komitetu rodzicielskiego (Klassenelternvertretung), konferencji klasowej (Klassenkonferenz), szkolnego komitetu rodzicielskiego (Elternrat) oraz komitetu rodzicielskiego (Elternvertretung) podczas rady szkolnej (Schulkonferenz).

Broszura ta poda Państwu dalsze informacje dotyczące ułatwień w opanowaniu języka niemieckiego przez dzieci i młodzież w szkołach w Hamburgu. W poradniku znajdziecie Państwo adresy kontaktowe instytucji, które podejmują środki zaradcze dla młodzieży w przygotowaniach do wykształcenia oraz listę osób odpowiedzialnych za porady i odpowiedzi na pytania dotyczące tematu „szkoła”.

Niniejszy poradnik dla rodziców „Elternratgeber spezial” ukazuje się w językach: angielskim, arabskim, bośniackim, chorwackim, farski, francuskim, hiszpańskim, polskim, rosyjskim, serbskim i tureckim. Broszurę tę można uzyskać w Centrum Informacji Szkolnej (SchullInformationsZentrum – SIZ), Hamburger Straße 35, 22083 Hamburg, tel.: 4 28 63 – 19 30.

O najważniejszych regulacjach prawa szkolnego, możecie Państwo przeczytać w niemieckim rozszerzonym wydaniu poradnika dla rodziców „Działamy wspólnie”. Niniejszą ulotkę informacyjną Urzędu do spraw Kształcenia i Sportu, można otrzymać w szkole jak również w Centrum Informacji Szkolnej.

Zespół redakcyjny „Elternratgeber spezial”

Hamburska Ustawa Szkolna (Das Hamburgische Schulgesetz): Prawa i obowiązki rodziców

Prawo do informacji (Informationsrechte)

Hamburska Ustawa Szkolna (HmbSG) przewiduje w paragrafie 32, prawo rodziców do informacji i korzystania z poradnictwa. Dobra współpraca szkoły i domu rodzicielskiego wymaga wzajemnej wymiany informacji. Rodzice posiadają prawo zostania poinformowania przez szkołę w ważnych sprawach szkolnych, należą do nich:

- budowa, struktura i program nauczania szkoły,
- plan godzin, plan zakresu przedmiotów, ich cele, treści i wymagania,
- podstawy planowania i kształtowania lekcji,
- kryteria oceny osiągnięć, otrzymania promocji i klasyfikacji do następnej klasy,
- przejścia pomiędzy procesami wychowawczymi,
- świadectwa końcowe i sprawozdania ukierunkowane zawodowo,
- możliwość wspólnego działania uczniów i ich rodziców.

Dalsze informacje i porady otrzymają Państwo:

- o postępach w nauce i zachowaniu Państwa dzieci,
- w razie konieczności, o trudnościach w nauce, złym zachowaniu i możliwości szybkiego zastosowania środków zaradczych,
- o osiągnięciach w nauce, promocji do następnej klasy,
- przy wyborze dróg kształcenia

od nauczycieli w szkole z reguły na wywiadówkach.

Rodzice mogą również uzyskać poradę w następujących pytaniach:

- jakie wykształcenie byłoby najlepsze dla mojego dziecka?
- od czego zależy promocja mojego dziecka?
- w jaki sposób oceniane są osiągnięcia mojego dziecka?
- jak powstają oceny?
- jakie świadectwo ukończenia szkoły potrzebuje moje dziecko do osiągnięcia określonego wykształcenia?
- jakimi szczególnymi cechami, dotyczącymi treści programu i profilu, charakteryzują się poszczególne rodzaje szkół?

Szczegółowe informacje otrzymają Państwo podczas wywiadówek (Elternsprechtage) i spotkań organizowanych w ramach dni informacji szkoły (Informationsveranstaltungen) jak i z broszur wydawanych przez Urząd do spraw Kształcenia i Sportu.

Jeżeli macie Państwo problemy językowe, możecie zabrać na wywiadówkę lub inne spotkania szkolne tłumacza. W tym wypadku można również zasięgnąć informacji czy szkoła jest w stanie zapewnić tłumacza.

(Bliższe informacje na ten temat znajdują się w Hamburskiej Ustawie Szkolnej – HmbSG w paragrafie 32)

Akta uczniów i ochrona danych (Schülerakten und Datenschutz)

Każda szkoła prowadzi akta personalne wszystkich swoich uczniów. Znajdują się w nich świadectwa, sprawozdania szkolne, opinie oraz korespondencja. Rodzice mają prawo poznać zawartość akt personalnych swojego dziecka. Są to np. dokumenty szkolne, opinie lekarzy oraz poradni szkolnej. Dane personalne uczniów dotyczące nieodpowiedniego zachowania lub nagan, jak również dane lekarskie o stanie fizycznym i psychicznym dziecka są chronione.

(Szczegóły patrz HmbSG §§ 32 i 99)

Badania lekarskie i kontrola rozwoju językowego (Schulärztliche Untersuchungen und Überprüfung der Sprachentwicklung)

W momencie zgłoszenia i przedstawienia dziecka w podlegającej danemu regionowi szkole podstawowej, rozpoczyna się opieka lekarska lekarza szkolnego. Celem pierwszego badania lekarskiego jest odpowiednio wczesne wykrycie problemów zdrowotnych u dzieci, które to problemy mogłyby przeszkodzić w owocnym uczestniczeniu w lekcjach, a w przypadku wykrycia takich problemów podjęcie odpowiednich środków w celu ich zwalczania.

W przypadku problemów z nauką i osiągnięciami, problemów związanych z życiem szkoły oraz ze wspólną nauką uczniowie mogą się zwrócić o poradę i opiekę do specjalnie w tej dziedzinie wykształconych pracowników danej szkoły albo do Miejskowych Poradni (Regionale Beratungs- und Unterstützungsstellen – REBUS – patrz strona 20).

(Szczegóły patrz HmbSG §§ 38 i 42)

Przyjęcie do szkoły (Einschulung)

Dzieci, które do 30 czerwca bieżącego roku ukończyły 6 lat, podlegają od pierwszego sierpnia obowiązkowi szkolnemu.

O niedopuszczeniu do klasy pierwszej decyduje odpowiedni urząd na wniosek szkoły lub rodziców. Dzieci, które po 30 czerwca ukończyły 6 lat przedwcześnie przyjmuje się do szkoły na wniosek rodziców lub opiekunów. W obu wyżej wymienionych przypadkach podczas rozstrzygnięcia wniosków uwzględnia się umysłowy i psychiczny stopień rozwoju dziecka.

(Szczegóły patrz HmbSG §§ 38 i 42)

Nauka języka niemieckiego dla dzieci cudzoziemców

Zerówka (Vorschule)

Na rok przed przyjęciem do szkoły dzieci mogą w wieku pięciu lat uczęszczać do mieszczącej się w szkole podstawowej w pobliżu miejsca zamieszkania „zerówki” w godz. od 8.00 do 13.00. W formie zabaw dzieci zostają wprowadzone w świat języka, kreatywności, ruchu, zachowań społecznych, matematyki oraz wiedzy o środowisku. W trakcie opieki nad dziećmi uwzględnia się zarówno chęć odkrywania i naturalną żądzę wiedzy dzieci jak i dyktowaną wiekiem potrzebę snu, przytulania, muzyki i zabawy. Koszt takiej szkoły wynosi od 15 do 192€ na miesiąc, w zależności od dochodu rodziców – tylko 9 składek miesięcznych.

Klasy przygotowawcze (Vorbereitungsklassen)

Dzieci, które nie posiadają niemieckiego obywatelstwa mają jednakowe prawa i obowiązki jak dzieci niemieckie i uczą się w szkołach w Hamburgu z reguły wspólnie z nimi.

Wyjątek od tej zasady stanowią dzieci i młodzież imigrantów, które nie znają bądź posiadają niedostateczną znajomość języka niemieckiego. Przez ograniczony czas, z reguły przez rok, uczą się one języka niemieckiego w tzw. klasach przygotowawczych (Vorbereitungsklassen) w grupach maksymalnie 15 osobowych i tam przygotowują się do przejścia do klas regularnych.

Klasy przygotowawcze znajdują się tylko w niektórych szkołach. O skierowaniu do nich decyduje centralna poradnia do spraw szkolnych. Zgłoszenia oraz porady otrzymują Państwo w Centrum Informacji Szkolnej (SchullInformations-Zentrum), Grupa doradców C, Hamburger Straße 41, 22083 Hamburg, tel.: (040) 4 28 63-3320.

Jeżeli dziecko nauczyło się na tyle dobrze języka niemieckiego, że może kontynuować naukę z pozytywnymi wynikami, następuje przejście do klasy regularnej. Po takiej zmianie klasy dziecko jeszcze przez rok będzie otrzymywało dodatkową pomoc w nauce języka. Szkoły dysponują dodatkowymi godzinami lekcyjnymi przeznaczonymi właśnie na ten cel.

W klasach regularnych (in Regelklassen)

Odnoszenie sukcesów w szkole przez dzieci dorastające w dwujęzycznym otoczeniu w dużym stopniu zależy od tego, jak dobrze opanowały język niemiecki. Aby pomóc dzieciom w nauce języka i podjąć odpowiednie środki w tym celu, do szkół kierowane są dodatkowe osoby. Główny nacisk kładziony jest na okres przed uczęszczaniem do szkół oraz na szkół podstawowe.

W związku ze zmienną liczbą dwujęzycznie dorastających uczniów i ich różnych predyspozycjach do nauki, wspomniane wcześniej programy wspomagające naukę języka niemieckiego, są w różnych szkołach różne.

(Bliższe informacje otrzymają Państwo w szkole Państwa dziecka.)

Nauka w języku ojczystym (Herkunftssprachlicher Unterricht)

Dla uczniów mówiących innym językiem niż język niemiecki istnieje możliwość nauki w języku ojczystym. Lekcje te odbywają się z reguły przedpołudniami, jeżeli biorą w nich udział uczniowie wyłącznie ze swojej szkoły. Obecnie lekcje te odbywają się w językach albańskim, bośniackim, greckim, kurdyjskim, tureckim oraz w językach romańskich. Ponadto odbywają się kursy, w których uczestniczyć mogą uczniowie z wielu szkół. Odbywają się one popołudniu i dotyczą obecnie takich języków jak: bośniacki, chorwacki, dari, farsi, polski, portugalski i włoski.

W przypadku lekcji w języku ojczystym opracowane zostały ramowe projekty dotyczące szkoły podstawowej oraz szkół ogólnokształcących tzw. pierwszego szczebla sekundarnego (klasy 5-10). Osiągnięcia na lekcjach w języku ojczystym oceniane są albo ustnie (w formie sprawozdaniach w klasach 1 i 2) albo w postaci oceny na świadectwach rocznych i półrocznych.

Zapytajcie Państwo w szkole Państwa dziecka, czy istnieje tam możliwość uczęszczania na lekcje w języku ojczystym.

Dwujęzyczne szkoły podstawowe (Bilinguale (Grund-)Schulen)

Szczególna forma nauki w języku ojczystym ma miejsce w dwujęzycznych szkołach podstawowych. Lekcje odbywają się tutaj, począwszy od pierwszego dnia, zarówno w języku niemieckim jak i w danym języku ojczystym. Po tym jak w roku szkolnym 1999/2000 swoje bramy otworzyła niemiecko – włoska szkoła podstawowa jako pierwsza dwujęzyczna szkoła podstawowa w Hamburgu, w kolejnych latach powstały niemiecko – portugalska szkoła podstawowa, dwie niemiecko – hiszpańskie, jak również dwie niemiecko – tureckie szkoły podstawowe. Nauka w systemie dwujęzycznym kontynuowana jest w szkole ogólnokształcącej tzw. pierwszego szczebla sekundarnego (Sekundarstufe I) w klasach 5-10.

Dwujęzyczne szkoły podstawowe powstały w wyniku współpracy z odpowiednim ministerstwem spraw zagranicznych bądź ministerstwem edukacji danego kraju partnerskiego. W każdej klasie uczy nauczyciel z kraju partnerskiego wspólnie z nauczycielami niemieckimi. Bliższe informacje znajdziecie Państwo w broszurach o szkołach dwujęzycznych, które to możecie Państwo otrzymać w Centrum Informacji Szkolnej (SchullInformationsZentrum) Urzędu do spraw Kształcenia i Sportu (Behörde für Bildung und Sport), bądź też pod numerem telefonu: 4 28 63 – 19 30.

Egzaminy sprawdzające umiejętności językowe (Sprachfeststellungsprüfungen)

Uczniowie, którzy w trakcie uczenia się do szkół ogólnokształcących tzw. pierwszego szczebla sekundarnego przejdą do jednej ze szkół w Hamburgu, spełniając określone warunki, mają możliwość wykazania się umiejętnościami języka ojczystego przystępując do tzw. egzaminu sprawdzającego umiejętności językowe. Otrzymana w ten sposób ocena na egzaminie może zostać zaliczona na świadectwie rocznym, półrocznym bądź końcowym jako ocena jednego z obowiązkowych języków obcych (z reguły jest to język angielski lub francuski).

(Bliższe informacje otrzymają Państwo w szkole Państwa dziecka.)

Często stawiane pytania...

... ogólnie odnośnie wycieczek klasowych

Informacja dodatkowa: Wycieczka klasowa jest „lekcją odbywającą się w innym miejscu”. Służy ona wzmocnieniu poczucia wspólnoty w klasie i jest tym samym ważną częścią wychowania społecznego uczniów. Udział w niej jest obowiązkowy.

Doświadczenie wynikające z praktyki: Jeżeli macie Państwo jako rodzice pytania odnośnie wycieczek klasowych (np. obawy związane z wyżywieniem, wspólne przebywanie dziewczynek i chłopców, bezpieczeństwo dzieci) proszę zwrócić się do nauczyciela i wyjaśnić Państwa wątpliwości w trakcie rozmowy z nim.

... odnośnie wycieczek klasowych poza Hamburg

W przypadku wycieczek klasowych do miejscowości znajdujących się poza Hamburgiem należy skontrolować u uczniów, którzy nie posiadają paszportu niemieckiego bądź też paszportu UE, jakim statusem przebywania dysponują, aby w razie potrzeby można było złożyć odpowiednie wnioski w Urzędzie do spraw Cudzoziemców w celu opuszczenia Hamburga. (Verlassenserlaubnis)

Doświadczenie wynikające z praktyki: Nauczyciele przedstawiają z reguły w Urzędzie do spraw Cudzoziemców listę uczniów nieposiadających niemieckiego paszportu ani paszportu UE, którzy chcieliby opuścić Hamburg. Urząd sprawdza status konkretnych uczniów i powiadamia szkołę telefonicznie, czy jest to możliwe.

Zezwolenie na opuszczenie miejsca pobytu można odebrać w normalnym przypadku w Urzędzie do spraw Cudzoziemców (Ausländerbehörde), Amsinckstr. 28, pokój 415.

(tel.: 4 28 39-4060 lub -2049, faks: 4 28 38-3508 lub -3510)

... odnośnie świąt religijnych i narodowych

Informacja dodatkowa: „dyrektywy i wskazówki odnośnie wychowania i nauki dzieci i młodzieży cudzoziemców w szkołach w Hamburgu” z roku 1986 mówią, co następuje:

„W trakcie świąt religijnych dzieci i młodzież cudzoziemców przynależące do danej religii są zwolnione z obowiązku szkolnego.

W trakcie świąt narodowych uczniom, których święta te dotyczą, ogólnie nie przysługuje zwolnienie z uczestnictwa w lekcjach.“

Doświadczenie wynikające z praktyki: Wymieniona wyżej regulacja stosowana jest przeważnie w przypadku świąt uczniów wyznania muzułmańskiego, którzy po przedstawieniu wniosku u kierownictwa szkoły otrzymują jeden wolny dzień na święto zakończenia postu (Ramadan) i święto ofiarowania.

Informacje z aktualnymi terminami świąt religijnych można znaleźć na stronie: www.li-hamburg.de (słowo klucz: Beratungsfeld Interkulturelle Erziehung/ Downloads für die Praxis/ Downloads)

Albo na stronie: <http://www.raa.de/> (słowo klucz: Interkultureller Kalender)

<http://www.berlin.de/sengessozv/auslaender/interkultkalender.html>

... odnośnie wychowania seksualnego

Wychowanie seksualne jest zadaniem domu rodzicielskiego i szkoły. Wychowanie seksualne w szkole uzupełnia wychowanie seksualne domu rodzicielskiego i przedszkola. Wspólne działanie rodziców i nauczycieli w wychowaniu, zakłada wzajemną wymianę informacji. Rodzice mają prawo zostać poinformowanym o treściach, formach i celach lekcji, np. na wywiadówkach (Elternabend) bądź też w formie listu do rodziców (Elternbrief). Przewiduje to paragraf 6, ustęp 2 Hamburgskiej Ustawy Szkolnej (HmbSG).

Nie ma możliwości, w związku z przekonaniami religijnymi, zwolnienia dzieci bądź młodzieży od wychowania seksualnego. Na to znajdują się odpowiednie wyroki sądowe.

Osoba, do której można się zwracać: Beate Proll, Instytut Kształcenia Nauczycieli i Rozwoju Szkoły. Adres i numer telefonu znajdziecie Państwo na str. 20.

... odnośnie wychowania fizycznego łącznie z pływaniem

Wiadomość dodatkowa: Uczennica może być zwolniona wyjątkowo z powodów religijnych od zajęć wychowania fizycznego na wniosek rodziców lub opiekunów, bądź w przypadku pełnoletności na swój własny wniosek, jeżeli niemożliwy jest udział w zajęciach oddzielnych dla poszczególnych płci oraz jeżeli uczennica lub jej opiekun udowodni, że obowiązek uczestniczenia we wspólnych zajęciach wychowania fizycznego sprzeczny jest z jej sumieniem i przekonaniami religijnymi. Zwolnienie z uczestniczenia w innych przedmiotach obowiązkowych lub do wyboru, bądź z innych zadań z powodów religijnych lub światopoglądowych nie jest dopuszczalne.

... odnośnie problemów wychowawczych w szkole

Przy rozwiązywaniu problemów wychowawczych stosuje się przede wszystkim metody pedagogiczne. Do tych środków wychowawczych na wszystkich poziomach szkoły należą: rozmowa z uczennicą bądź uczniem, wspólne umowy, ustne i pisemne nagany, wpis do dziennika, usunięcie z bieżącej godziny lekcyjnej na chwilę bądź do końca lekcji bądź do końca dnia, nadrobienie zaległości z opuszczonej lekcji po uprzednim powiadomieniu opiekunów, tymczasowe odebranie przedmiotów należących do ucznia, a jeżeli wymaga tego konkretny przypadek skontrolowanie ubrania i innych przyniesionych rzeczy, rekompensata wyrządzonych szkód.

W przypadku powstania konfliktów w ich rozwiązaniu biorą udział wszystkie uczestniczące w nich osoby oraz rodzice. Rodzice oraz uczennica lub uczeń, których konflikt dotyczy mogą również upoważnić do współudziału inne osoby ze szkoły, które darzą zaufaniem. Jeżeli uczniowie dopuścili się czynów definiowanych przez prawo karne, kierownictwo szkoły powinno zawiadomić policję.

W przypadku zastosowania środków dyscyplinarnych w szkole podstawowej (klasy 1-4) oraz w szkołach ogólnokształcących pierwszego i drugiego stopnia sekundarnego (klasy 5-13) wymagane jest zajęcie stanowiska w tej sprawie przez ucznia i jego rodziców. Rodzice oraz uczeń lub uczennica mogą również upoważnić do współudziału inną osobę ze szkoły, którą darzą zaufaniem. Podczas obrad i decydowania o środkach dyscyplinarnych na konferencji klasowej (pisemna nagana, wyłączenie z lekcji lub wycieczki klasowej, przeniesienie do równoległej klasy, groźba przeniesienia bądź przeniesienie do innej szkoły o takim samym świadectwie końcowym i usunięcie ze szkoły ogólnokształcącej) przedstawiciele rodziców i uczniów danej klasy biorą udział tylko i wyłącznie na życzenie uczestniczącego w konflikcie ucznia bądź jego rodziców.

W szczególnych przypadkach dyrektor szkoły posiada prawo tymczasowego zawieszenia ucznia w czynnościach szkolnych do czasu wyjaśnienia sprawy.

(Szczegóły patrz HmbSG §§ 49 i 61)

Może zaistnieć sytuacja, w której poglądy nauczyciela w kwestiach wychowawczych różnią się od poglądów wychowawczych rodziców. Dla dobra dziecka wskazany jest, aby rodzice i nauczyciele byli nawzajem poinformowani o tych rozbieżnościach. Proszę wykorzystać szansę możliwości rozmowy, aby w ogóle nie dopuścić do powstania konfliktów, albo, aby znaleźć wspólne ich rozwiązanie.

... odnośnie pomocy prawnej w przypadku niezgadanie się z decyzją szkoły

W trakcie trwania roku szkolnego podejmowanych jest szereg decyzji, które bezpośrednio dotyczą uczniów, jak na przykład przyjęcie do szkoły, wpisanie do dziennika klasowego, wycieczki klasowe, oceny w trakcie lekcji za odpowiedzi ustne i prace pisemne, metody wychowawcze, zwolnienie z lekcji, środki dyscyplinarne, ustalanie ocen na półrocze i na koniec roku szkolnego, kwalifikacja na kursy przedmiotowe, uwagi dotyczące zachowania i pracy ucznia, promocja do następnej klasy, ustne i pisemne egzaminy końcowe.

W przypadku wątpliwości ucznia lub jego rodziców dotyczących słuszności decyzji podjętej przez szkołę lub niezgadanie się z nią, możliwe jest żądanie ponownego jej sprawdzenia. Zasadniczo każda decyzja szkoły podlega sprawdzeniu. Istnieją cztery możliwości ponownej kontroli decyzji szkolnych:

1. Nowa propozycja (Gegenvorstellung)

W przypadku przedstawienia własnej propozycji uczniowie lub ich rodzice, których dany problem dotyczy powodują powtórne rozpatrzenie powstałego problemu przez organ, który podjął daną decyzję. Jeżeli organem podejmującym decyzję była szkoła i przeciwko niej skierowany jest zarzut, powstały problem będzie rozpatrywany przez szkołę lub jej dyrektora; jeżeli jest to zarzut skierowany do inspektoratu szkolnego będzie on przez niego ponownie rozpatrywany.

2. Zażalenie (Sach-/Beschwerde)

W przypadku zażalenia osoby, które dotyczy problem zwracają się do instancji wyższej. Jeżeli zażalenie skierowane jest do szkoły, rozpatruje je inspektorat szkolny; jeżeli jest to zarzut skierowany do inspektoratu szkolnego, rozpatruje je kierownictwo odpowiedniego wydziału.

3. Skarga przeciwko pracownikowi (Dienstaufsichtsbeschwerde)

Skarga dotyczy zachowania nauczyciela lub pracownika danej szkoły. Skargi te rozpatrywane są centralnie przez dział kadr w Urzędzie do spraw Zarządzania Urzędem do spraw Kształcenia i Sportu.

4. Sprzeciw (Widerspruch)

W przypadku ważnych decyzji szkoły, jak np. nieudzielenie promocji lub skierowanie do szkoły specjalnej, osoby dotknięte tym problemem mogą złożyć sprzeciw. Sprzeciw ten przekazany jest do rozpatrzenia specjalnej komisji (Widerspruchsausschuss). Komisja ta została utworzona przy Dziale Prawnym Urzędu do spraw Zarządzania i sprawdza podjęte decyzje w formalnym postępowaniu. W przypadku odrzucenia decyzji postępowanie to jest odpłatne.

... odnośnie pomocy naukowych

Począwszy od roku szkolnego 2005/06 rodzice w Hamburgu będą sami zobowiązani do zakupu podręczników szkolnych. Jeżeli rodzice życzą sobie, podręczniki mogą być za odpowiednią opłatą (pieniądze na książki - Büchergeld) dostarczone przez szkołę.

Dla osób uprawnionych do pobierania zapomóg, np. dla osób pobierających świadczenia zgodnie z Ustawą o świadczeniach dla uprawnionych do otrzymania azylu, podręczniki są nieodpłatne. Każda szkoła sama ustanawia dokładne postępowanie w tym celu zgodnie z Hamburgską Ustawą Szkolną i rozporządzeniami odnośnie pomocy naukowych. Komisja do spraw pomocy naukowych w każdej szkole ustala, jakie książki i inne pomoce (programy do nauki, zeszyty ćwiczeń) niezbędne będą w następnym roku szkolnym. Komisja musi przy tym uwzględnić górną granicę środków pieniężnych, jakimi dysponuje. W skład komisji do spraw pomocy naukowych wchodzi dyrektor szkoły, trzech nauczycieli, dwoje rodziców i dwoje uczniów (w szkołach podstawowych i w szkołach zawodowych skład komisji jest nieco inny).

(Szczegółowe informacje otrzymają Państwo w szkole Państwa dziecka.)

Czy znacie Państwo program szkolny?

Nauczycie w szkołach w Hamburgu są bardzo dobrze wykształceni pedagogicznie i zawodowo, aby towarzyszyć uczniom na ich naukowej drodze. Dobra szkoła charakteryzuje się dobrą pracą w klasie. Ale to nie wystarczy. Szkoła jest systemem społecznym, w którym uczestniczą wszyscy nauczyciele, wszyscy uczniowie i ich rodzice. Wszyscy wnoszą do szkoły doświadczenia, cele i życzenia. Dlatego te wyobrażenia o „dobrej szkole” mogą być bardzo różne. Dobrą jest szkoła, w której wszyscy do niej należący współpracują ze sobą i umieją się porozumieć, co do głównych pedagogicznych założeń.

Każda szkoła w Hamburgu opracowała swój indywidualny program szkolny. Proszę zasięgnąć informacji u dyrektora szkoły lub w szkolnym Komitecie Rodzicielskim. Program szkolny jest planem pracy na kilka lat. Zawiera on cele, które postawiła sobie szkoła jak również środki, jakimi cele te mają zostać osiągnięte. W programie szkolnym znajdziecie Państwo wypowiedzi o lekcjach, życiu szkoły, strukturach organizacyjnych i komunikacji pomiędzy osobami biorącymi udział w życiu szkoły. Po kilku latach dokonuje się w szkole bilansu:

- Czy zmieniła się sytuacja wyjściowa? Czy powstały jakieś nowe wymagania wobec pracy pedagogicznej w szkole?
- Czy w dalszym ciągu istnieje zgodność, co do istotnych kwestii pedagogicznych i wychowawczych?
- Czy sprawdziły się ustalone środki? Czy osiągnięto ustalone cele?
- Co należy zmienić?

Państwo, jako rodzice mają wpływ na główne założenia szkoły! Proszę poinformować wybranych przedstawicieli rodziców, co uważają Państwo za dobre i na co należy położyć większy nacisk. Istnieje ustawowy nakaz mówiący o tym, że szkoła regularnie musi kontrolować wcielanie ustanowionego programu szkolnego. W tym procesie biorą udział wybrani przedstawiciele rodziców.

Prawa rodziców do współdecydowania i współdziałania

... w klasie

Rodzice uczniów każdej klasy wybierają na początku nowego roku szkolnego, najpóźniej po upływie 4 tygodni od rozpoczęcia nauki, podczas wywiadówki (Elternabend), dwóch przedstawicieli klasowego komitetu rodzicielskiego (Klassenvertreter).

Przedstawiciele klasowego komitetu rodzicielskiego mają następujące zadania:

1. Troszczyć się o prawidłowe stosunki wśród rodziców danej klasy oraz między rodzicami i nauczycielami.
2. W razie różnicy zdań pośredniczyć w porozumieniu między rodzicami i nauczycielami.
3. Informować rodziców o aktualnych problemach szkoły.
4. Wybierać szkolny komitet rodzicielski (Elternrat).
5. Wspierać szkołę i nauczycieli w wypełnianiu obowiązków kształceniowo – wychowawczych.
6. Uczestniczyć w konferencjach klasowych jako osoby uprawnione do głosowania (Klassenkonferenzen); w tej funkcji działają oni jako doradcy we wszystkich sprawach mających szczególne znaczenie dla wspólnej pracy w klasie.
7. Po uzgodnieniu z wychowawcą klasy mogą oni przejąć prowadzenie wywiadówki.

Stanowisko klasowego komitetu rodzicielskiego uwzględnia się przy łączeniu i dzieleniu klas.

Wywiadówki odbywają się, co najmniej dwa razy w roku. Częściej mogą być zwoływane na żądanie klasowego komitetu rodzicielskiego lub, co najmniej jednej czwartej rodziców. Wychowawca klasy powiadamia rodziców przynajmniej tydzień wcześniej o terminie wywiadówki. Termin wywiadówki powinien być uzgodniony z przedstawicielami klasowego komitetu rodzicielskiego.

(Szczegóły patrz HmbSG §§§ 69, 70 i 71)

Rodzice, niezależnie od obywatelstwa, jakie posiadają, mogą brać aktywny udział w kształtowaniu szkoły. Posiadają oni zarówno prawo wyboru klasowego komitetu rodzicielskiego jak również prawo do kandydowania na członków komitetu.

... w Klasowej Radzie Konferencyjnej (Klassenkonferenz)

Klasowa rada konferencyjna obraduje przynajmniej dwa razy w roku szkolnym na temat istotnych spraw dotyczących prawidłowego funkcjonowania klasy.

Uprawnieni do głosowania członkowie rady to:

1. kierownictwo szkoły,
2. wychowawca klasy,
3. wszyscy nauczyciele uczący w danej klasie,
4. przedstawiciele klasowego komitetu rodzicielskiego,
5. począwszy od klasy 5 przewodniczący klasy.

Uprawnieni do głosowania członkowie rady wspólnie omawiają kwestie zawodowe i pedagogiczne, ustalają zasady dotyczące zadań domowych oraz prac pisemnych. Rada konferencyjna ustanawia również środki dyscyplinarne w przypadku konfliktów wychowawczych.

... w Radzie Pedagogicznej (ZeugnisKonferenz)

Uczniowie i przedstawiciele rodziców nie biorą udziału w Radzie Pedagogicznej. Jednakże jeszcze przed konferencją udzielone zostają Państwu ogólne informacje dotyczące wystawiania ocen i poziomu nauki klasy.

Na półrocze i na koniec roku uczniowie otrzymują świadectwa, w których to ocenia się osiągnięcia w nauce, zachowanie osobiste i socjalne ucznia. Osiągnięcia w nauce dzieci z klasy 1 i 2 ocenia się zawsze w postaci sprawozdań rozwoju naukowego, dzieci z klas 3 i 4 poprzez wystawienie stopni. W Niemczech wystawiane są oceny od 1 do 6.

Prawidłowe zrozumienie sprawozdania często sprawia rodzicom trudności, dlatego nauczyciele chętnie pomogą w odpowiednim jego odczytaniu.

(Szczegóły patrz HmbSG §§§ 42,44 i 62)

W szkołach zintegrowanych (integrierte Gesamtschulen) oprócz ocen od 1 do 6, od klasy 6-tej, 7-ej albo 8-ej udzielane będą w takich przedmiotach jak matematyka, angielski i niemiecki dodatkowe informacje dotyczące poziomu danego kursu. Kurs I oznacza „wyższy stopień nauczania”, kurs II oznacza „podstawowy stopień nauczania”.

Począwszy od klasy 9-ej używana jest rozszerzona skala ocen dla wszystkich przedmiotów oprócz wychowania fizycznego. Będzie ona zawierać oceny od B1 do B4 i od A1 do A6. „A” oznacza podstawowe wymagania w procesie nauczania, „B” oznacza większe wymagania na poziomie licealnym.

Blizsze informacje o sposobie oceny wyników w nauce, o ocenach w szkołach ogólnokształcących oraz o świadectwach w szkołach zintegrowanych znajdziecie Państwo w rozporządzeniach dotyczących edukacji i regulaminach egzaminacyjnych lub otrzymacie je Państwo od wychowawcy dziecka. Przegląd krótkich definicji ocen znajdziecie Państwo na stronie 16.

Definicje ocen na świadectwie

1 = bardzo dobra	Wyniki w nauce spełniają stawiane wymagania w wymiarze ponadprzeciętnym.
2 = dobra	Wyniki w nauce odpowiadają w pełni wymaganiom.
3 = zadowalająca	Wyniki w nauce na ogół odpowiadają stawianym wymaganiom.
4 = wystarczająca	Wyniki w nauce wykazują pewne braki, jednakże mimo wszystko odpowiadają jeszcze stawianym wymaganiom.
5 = niewystarczająca	Wyniki w nauce wykazują pewne braki, jednakże braki w podstawowych wiadomościach mogą być w najbliższym czasie uzupełnione.
6 = niedostateczna	Wyniki w nauce nie spełniają stawianych wymagań, a braki są tak duże, że ich uzupełnienie w najbliższym czasie nie jest możliwe.

... w Szkolnym Komitecie Rodzicielskim (Elternrat)

Szkolny komitet rodzicielski (Elternrat) reprezentuje rodziców w szkole. Wyniki obrad szkolnego komitetu rodzicielskiego uwzględnia się przy podejmowaniu decyzji i ustaleń na radzie szkolnej, np. decyzje dotyczące programu szkolnego. Obowiązki szkolnego komitetu rodzicielskiego to:

1. Informowanie rodziców lub ich przedstawicieli o aktualnych sprawach szkoły i ważnych decyzjach rady szkolnej. Komitet może w tym celu zwołać zebranie rodziców.
2. Współpraca z kierownictwem szkoły, Gronem Pedagogicznym i samorządem uczniowskim w ramach kwestii kształceniowo-wychowawczych.
3. Podejmowanie działań, w porozumieniu z radą szkoły, na rzecz szkoły w swojej dzielnicy.

Członkowie szkolnego komitetu rodzicielskiego jako uprawnieni do głosowania członkowie rady szkolnej mają prawo do brania udziału w naradach Rady Pedagogicznej z prawem głosu doradczego, jeżeli na Radzie Pedagogicznej omawiane są tematy, o których debatuje się także na radzie szkolnej.

Członków szkolnego komitetu rodzicielskiego wybierają przedstawiciele klasowych komitetów rodzicielskich lub ich osobiście wydelegowani zastępcy, w każdym nowym roku szkolnym, najpóźniej sześć tygodni po rozpoczęciu nauki.

Dyrekcja szkoły i jej zastępstwo oraz przedstawiciele klasowych komitetów rodzicielskich mają prawo zawsze uczestniczyć w tych zebraniach. Komitet rodzicielski może także zaprosić inne osoby do uczestniczenia w jego poszczególnych posiedzeniach. Może on także postanowić obradować w sposób otwarty.

(Szczegóły patrz HmbSG §§ 72 do 74)

... w Radzie Szkolnej (Schulkonferenz)

Rada szkolna jest najwyższym gremium uchwalającym samorząd szkolny. Obraduje jawnie, co najmniej cztery razy w roku szkolnym. Należą do niej dyrekcja szkoły, wybrani członkowie szkolnego komitetu rodzicielskiego i rady konferencyjnej nauczycieli oraz w szkołach ogólnokształcących pierwszego i drugiego poziomu sekundarnego (klasy 5-13) wybrani członkowie samorządu uczniowskiego. Również personel administracyjny szkoły (sekretarki, woźny) mogą oddać jeden ważny głos. Liczba członków rady szkolnej zależy od liczby uczniów.

Rada szkolna debatuje nad wszystkimi ważnymi sprawami szkoły. Propozycje obrad przedłożyć może samorząd szkolny, szkolny komitet rodzicielski, rada konferencyjna nauczycieli, a w szkołach zawodowych także komitet szkolny.

Większością dwóch trzecich głosów obecnych członków lub, co najmniej większością głosów uprawnionych do głosowania rada szkolna podejmuje decyzje, co do programu szkolnego oraz rozpatruje wnioski kierowane do Urzędu do spraw Edukacji. Wnioski te dotyczą:

- utworzenia klasy integracyjnej,
- przeprowadzenia eksperymentu szkolnego lub utworzenia szkoły eksperymentalnej,
- przyjęcia szczególnych form kierowania szkołą,
- przyjęcie modelu szkoły całodziennej,
- stworzenia szczególnych form opieki, np. świetlice szkolne, wspólne spożywanie posiłków pod nadzorem pedagogicznym,
- nadania nazwy szkole jak i
- utworzenia zerówki.

Rada szkolna decyduje większością głosów o:

- regulaminie wewnętrznym szkoły,
- zasadach działania zespołów roboczych, kołach zainteresowań oraz o organizacji innych podobnych ofert,
- zasadach współdziałania rodziców podczas lekcji i innych imprez szkolnych,
- obowiązujących w danej szkole zasadach organizacji projektów tygodniowych oraz innych imprez szkolnych jak również decyduje o zasadach opieki nad uczniami,
- zasadach działalności grup uczniowskich w szkole,

- zasadach oddawania pomieszczeń szkolnych nauczycielom, rodzicom i uczniom w ramach zajęć pozalekcyjnych,
- przeprowadzeniu przez uczniów i rodziców składek pieniężnych,
- formie wysłuchania przedstawicieli rodziców i uczniów przy końcowym wystawianiu świadectw zgodnie z paragrafem 62, ustęp 3,
- zasadach wykorzystywania dóbr personalnych i materialnych, którymi szkoła dysponuje dla własnych potrzeb,
- o podstawach socjalnych środków zaradczych, paragraf 49, ustęp 4, zdanie 3.

Zdanie rady szkolnej musi być wysłuchane przed:

- połączeniem, podziałem, przeniesieniem lub zamknięciem szkoły jak i przeniesieniem poszczególnych klas lub roczników do innych szkół,
- utworzeniem klas integracyjnych według paragrafu 12, ustęp 5,
- podjęciem znaczących zabiegów przebudowy lub odbudowy szkoły.

(Szczegóły patrz HmbSG §§ 52 do 56)

... w Okręgowym Komitecie Rodzicielskim i w Izbie Rodziców (Kreiselternrat und Elternkammer)

Komitety rodzicielskie szkoły wybierają swoich przedstawicieli do okręgowego komitetu rodzicielskiego, który reprezentuje rodziców na płaszczyźnie okręgów szkolnych.

Izba Rodziców jest najwyższym gremium przedstawicielskim rodziców na terenie miasta Hamburga. Warunkiem wyboru do tego gremium jest członkostwo w szkolnym Komitecie Rodzicielskim.

(Szczegóły patrz HmbSG §§ 75 i 81)

... w Wojewódzkiej Radzie Szkolnej (Landesschulbeirat)

Celem Wojewódzkiej Rady Szkolnej jest współpraca grup bezpośrednio związanych z życiem szkoły z pośrednio związanymi ze szkołą instytucjami publicznymi. W skład jej wchodzi przewodniczący oraz dwóch przedstawicieli izby rodziców, izby nauczycieli i izby uczniowskiej jak również przedstawiciele określonych instytucji publicznych. Należą do nich: Izba Handlowa (Handelskammer Hamburg), Izba Rzemieślnicza (Handwerkskammer), Rada Integracyjna (Integrationsbeirat), koordynator z ramienia Senatu odpowiedzialny za równouprawnienie osób niepełnosprawnych, Wojewódzka Wspólnota Pracy Osób Niepełnosprawnych, Urząd Pracy (Arbeitsamt), uniwersytety, związki zawodowe, kościoły.

Wojewódzka Rada Szkolna może zająć stanowisko we wszystkich zasadniczych kwestiach szkoły wobec odpowiedzialnego za te kwestie urzędu. Udziela ona również rad urzędowi odnośnie ważnych zmian w życiu szkoły.

(Szczegóły patrz HmbSG § 83)

Obowiązek zachowania tajemnicy

Członkowie wszystkich gremiów szkolnych przed podjęciem działalności zobowiązani zostają przez dyrektora szkoły lub innego pełnomocnika do zachowania tajemnicy. Zobowiązanie to składają oni pisemnie. Członków, którzy nie dotrzymują tego zobowiązania pozbawia się członkostwa w gremium po przegłosowaniu ilością dwóch trzecich głosów.

(Szczegóły patrz HmbSG § 105)

Rada Integracyjna (Integrationsbeirat)

Rada Integracyjna utworzona została na mocy uchwały Senatu miasta Hamburga. Tworzy ona forum dla instytucji biorących udział w integracji imigrantów oraz dla przedstawicieli imigrantów reprezentujących ich interesy jak również dla administracji publicznej. Składa się ona z prawie 50 osobistości różnego pochodzenia działających w różnych dziedzinach życia społecznego. Kontakt patrz strona 21.

Porady i pomoc

Do kogo należy się zwrócić w razie problemów w szkole?

Szkoła dysponuje różnorodną ofertą poradnictwa dla rodziców i uczniów, z której mogą oni skorzystać w razie wszelkich niejasności i trudności związanych z postęпами w nauce, problemami w szkole, problemami z zachowaniem, trudnościami w nauce jak również pytań dotyczących dalszego kształcenia. Oprócz tego istnieją również pozaszkolne instytucje udzielające porad i pomocy.

Poniżej zamieszczamy dla Państwa listę instytucji pozaszkolnych, które w razie potrzeby udzielą Państwu porad i pomocy.

Behörde für Bildung und Sport (Urząd do spraw Kształcenia i Sportu),

Środki zaradcze dla uczniów imigrantów
Hamburger Straße 31, 22083 Hamburg
Pani Büchel, Hamburger Straße 31, 22083 Hamburg
tel.: 4 28 63 – 3559, faks: 4 28 63 – 3027
e-mail: Helga.Büchel@bbs.hamburg.de

SchulInformationsZentrum (Centrum Informacji Szkolnej)

Hamburger Straße 35, 22083 Hamburg (drugie piętro, obok windy)
tel.: 4 28 63 – 1930, faks: 4 28 63 – 4035

- Uznawanie zagranicznych świadectw
Pan Lamp, tel. 4 28 63 – 2067
- Poradnia dla uczniów obcokrajowców zajmująca się przebiegiem nauki w szkołach
Pani Rasmussen, tel.: 4 28 63 – 3320
- Poradnia zajmująca się przebiegiem nauki w szkołach zawodowych:
przygotowanie do zawodu (BVJ, BVJ-M, VJ-M);
Projekt: „Zdobycie kwalifikacji i praca dla tych, którzy ukończyli szkołę.”
(QUAS)
Hamburger Straße 41, 22083 Hamburg, tel.: 4 28 63 – 1933

Beratungsstelle Gewaltprävention (Poradnia Zapobiegania Przemocy)

Grabenstraße 32, 20357 Hamburg, tel.: 4 28 896 – 100, faks: 4 28 89 - 170

Regionale Beratungs- und Unterstützungsstellen (REBUS)

(Miejscowe poradnie REBUS)

Informacje otrzymują Państwo w Centrum Informacji Szkolnej, tel.: 4 28 63 - 1930, faks: 4 28 63 - 4035

Landesinstitut für Lehrerbildung und Schulentwicklung (Wojewódzki Instytut Kształcenia Nauczycieli i Rozwoju Szkoły)

Porady: niemiecki jako język obcy; nauka w języku ojczystym
Marita Müller-Krätzschmar – Bilge Yörenc, Felix-Dahn-Str. 3, 20357 Hamburg
tel.: 4 28 01-3711/ -2902, faks: 4 28 01-2799
e-mail: Marita.Mueller-kraetzschmar@li-hamburg.de,
Bilge.Yoerenc@li-hamburg.de,
Internet: www.li-hamburg.de
Godziny przyjęć: czwartek: 14.00-15.30

Landesinstitut für Lehrerbildung und Schulentwicklung (Wojewódzki Instytut Kształcenia Nauczycieli i Rozwoju Szkoły)

Porady: wychowanie w wielu kulturach
Regine Hartung – Dragica Brügel
Felix-Dahn-Str. 3, 20357 Hamburg
tel.: 4 28 01-2129, -2192, faks: 4 28 01-2799
e-mail: Regine.Hartung@li-hamburg.de, Dragica.Bruegel@li-hamburg.de
Internet: www.li-hamburg.de
(Słowo klucz: Beratungsfeld Interkulturelle Erziehung – wychowanie w wielu kulturach)
Godziny przyjęć: wtorek: 14.00-15.00

Landesinstitut für Lehrerbildung und Schulentwicklung (Wojewódzki Instytut Kształcenia Nauczycieli i Rozwoju Szkoły)

Porady: wychowanie seksualne
Beate Proll
Hartsprung 23, 22529 Hamburg
tel.: 428 01-37 14, faks: 428 01- 37 44
e-mail: Beate.Proll@li-hamburg.de
Internet: www.li-hamburg.de
Godziny przyjęć: środa: 15.00-17.00

Integrationsbeirat (Rada Integracyjna)

Zarząd
Doris Kersten
Behörde für Soziales und Familie (Urząd d.s. Socjalnych i Rodziny)
Hamburger Straße 47, 22083 Hamburg
tel.: 428 63-3147, faks: 428 63-2693
e-mail: Doris.Kersten@bsf.hamburg.de

Porady
Nimla Heplevent
Hamburger Straße 47, 22083 Hamburg, pokój 844, ósme piętro
tel.: 4 28 63-2953, faks: 4 27 97 01 17
e-mail: Nimla.Heplevent@bsf.hamburg.de
Internet: www.zuwanderung.hamburg.de

Wykształcenie zawodowe:

**Bundesagentur für Arbeit Agentur für Arbeit
Hamburg – Berufsinformationszentrum (Federalny Urząd Pracy, Urząd Pracy w Hamburg – Centrum Informacji Zawodowej)**
Kurt-Schumacher-Allee 16, 20097 Hamburg
tel.: 24 85-2099, faks: 24 85-2333
e-mail: Hamburg.BIZ@arbeitsagentur.de
Internet: www.arbeitsagentur.de

Bundesagentur für Arbeit - Agentur für Arbeit Hamburg
Poradnie zawodowe w dzielnicach miasta:

Oddział Altona
Kieler Str. 39, 22769 Hamburg
tel.: 3 80 14-214, faks: 3 80 14-461
e-mail: Hamburg-Altona.Ausbildungsvermittlung@arbeitsagentur.de

Oddział Bergedorf
Johann-Meyer-Str. 55, 21031 Hamburg
tel.: 7 25 76-259, faks: 7 25 76-103
e-mail: Hamburg-Bergedorf.Ausbildungsvermittlung@arbeitsagentur.de

Oddział Eimsbüttel
Eppendorfer Weg 24, 20259 Hamburg
tel.: 4 31 99-230, faks: 4 31 99-431
e-mail: Hamburg-Eimsbüttel.Ausbildungsvermittlung@arbeitsagentur.de

Oddział Harburg
Neue Str. 50, 21073 Hamburg
tel.: 7 67 44-210, faks: 7 67 44-850
e-Mail: Hamburg-Harburg.Ausbildungsvermittlung@arbeitsagentur.de

Oddział Mitte
Norderstr. 103, 20097 Hamburg
tel.: 24 85-2364, faks: 24 85-1255
e-mail: Hamburg-Mitte.Ausbildungsvermittlung@arbeitsagentur.de

Oddział Nord
Langenhorner Chaussee 92, 22415 Hamburg
tel.: 5 32 07-222, faks: 5 32 07-221
e-mail: Hamburg-Nord.Ausbildungsvermittlung@arbeitsagentur.de

Oddział Wandsbek
Wandsbeker Chaussee 220, 22089 Hamburg
tel.: 2 02 02-274, faks: 2 02 02-451
e-mail: Hamburg-Wandsbek.Ausbildungsvermittlung@arbeitsagentur.de

Wspieranie kształcenia:

BQM- Beratungs- und Koordinierungsstelle zur beruflichen Qualifizierung von jungen Migrantinnen und Migranten (Poradnia i koordynacja kwalifikacji zawodowych młodych imigrantów)
Kapstadtring 10, 22297 Hamburg
tel.: 63 78 55-0, faks: 63 78 55-99
e-mail: kominek@kwb.de
Internet: www.bqm-hamburg.de

Hamburger Berufsbildungsatlas „Ichblickdurch.de“
Oferty wspierające wykształcenie zawodowe młodzieży ze szczególnymi potrzebami w siedmiu językach zawierające szczególne wskazówki dla młodych imigrantów; www.ichblickdurch.de

Witamy w Hamburgu – adresy ofert integracyjnych dla imigrantów

Adresy te zawierają nazwy instytucji i organizacji doradczych zajmujących się wyłącznie imigrantami, albo, do których często zwracają się imigranci. Pośród poszczególnych haseł znajdziecie Państwo organizacje państwowe i niepaństwowe. Urzędy są w poszczególnych rozdziałach wyszczególnione na samym początku i łatwe do rozpoznania poprzez szare tło. Wszystkie pozostałe organizacje umieszczone są w porządku alfabetycznym. Oprócz aktualnych adresów kontaktowych organizacji, otrzymacie Państwo krótki opis oferowanych usług jak również wskazówki, co do języków, w jakich można otrzymać poradę i materiały informacyjne.

Broszurę tę otrzymacie Państwo w:

Urządzie do spraw Socjalnych i Rodziny, Urząd do spraw Socjalnych i Integracji (Behörde für Soziales und Familie, Amt für Soziales und Integration)
Hamburger Straße 47, 22083 Hamburg, pokój 844, ósme piętro
tel.: 4 28 63 – 2953, faks: 4 27 97 01 17
e-mail: Nimla.Heplevant@bsf.hamburg.de Broszurę tę znajdziecie Państwo również w Internecie: www.zuwanderung.hamburg.de

Behörde für Bildung und Sport, SchullInformationsZentrum
Hamburger Straße 35, 22083 Hamburg
Tel.: 4 28 63 – 1930, Fax: 4 28 63 - 4035
Internet: www.bbs.hamburg.de

Więcej informacji dotyczących szkoły otrzymacie Państwo w Internecie: www.bbs.hamburg.de/Service

Impressum

Wydawca:

Behörde für Bildung und Sport (Urząd do spraw Kształcenia i Sportu)
Amt für Bildung (Urząd do spraw Kształcenia)
Hamburger Straße 31
22083 Hamburg

Redakcja:

Barbara Beutner
Helga Büchel
Regine Hartung
Gudula Mebus

Szata graficzna i wykresy:

Barbara Beutner

Projekt okładki:

Arend Schmidt-Landmeier

Druk:

Drukarnia Urzędowa przy Hamburger Straße

Hamburg 2005